МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАУКОВІ ПРАЦІ МІЖРЕГІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ЮРИДИЧНІ НАУКИ

SCIENTIFIC WORKS OF INTERREGIONAL ACADEMY OF PERSONNEL MANAGEMENT

LEGAL SCIENCES

Випуск 3(63), 2022

Видавничий дім
“Гельветика”
2022

УДК 34

Редакційна колегія

Кислий А. М., доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, директор Навчально-наукового інституту права імені Князя Володимира Великого, Міжрегіональна Академія управління персоналом **(головний редактор)**
Берзін П. С., доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри кримінального права та кримінології Інституту права, Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Богатирьов І. Г., доктор юридичних наук, професор, професор кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності Навчально-наукового інституту права імені Князя Володимира Великого, Міжрегіональна Академія управління персоналом
Вакулік О. О., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри криміналістики та судової медицини, Національна академія внутрішніх справ
Головко Л. О., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства, Національний університет біоресурсів і природокористування України
Гордієнко С. Г., доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри національної безпеки навчально-наукового інституту права ім. Володимира Великого, Міжрегіональна Академія управління персоналом
Доценко О. С., доктор юридичних наук, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування, Національна академія внутрішніх справ
Заросило В. О., доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності Навчально-наукового інституту права імені Князя Володимира Великого, Міжрегіональна Академія управління персоналом
Калиновський Б. В., доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри конституційного права та прав людини, Національна академія внутрішніх справ
Кисленко Д. П., кандидат юридичних наук, д.пед.н., доцент, професор кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності Навчально-наукового інституту права імені Князя Володимира Великого, Міжрегіональна Академія управління персоналом
Козаченко О. І., доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності Навчально-наукового інституту права імені Князя Володимира Великого, Міжрегіональна академія управління персоналом
Козін С. М., доктор юридичних наук, старший викладач кафедри теорії та історії держави і права, Національний університет біоресурсів і природокористування України
Колб О. Г., доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, професор кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Ладиченко В. В., доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства, Національний університет біоресурсів і природокористування України
Лисенко С. О., доктор юридичних наук, професор, професор кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності Навчально-наукового інституту права імені Князя Володимира Великого, Міжрегіональна Академія управління персоналом
Макєєва О. М., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри теорії та історії держави і права, Національний авіаційний університет
Мердова О. М., кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри адміністративно-правових дисциплін факультету № 2, Донецький державний університет внутрішніх справ
Муравйов К. В., доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри адміністративного, фінансового та банківського права Навчально-наукового інституту права імені Князя Володимира Великого, Міжрегіональна академія управління персоналом
Омаров Азад Енвер огли, доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри публічного адміністрування, Міжрегіональна Академія управління персоналом
Піддубний О. Ю., доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного та господарського права, Національний університет біоресурсів і природокористування України
Сервецький І. В., доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри національної безпеки навчально-наукового інституту права ім. Володимира Великого, Міжрегіональна Академія управління персоналом
Стрельбицька Л. М., доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільно-правових дисциплін, Національна академія Служби Безпеки України
Стрельбицький М. П., доктор юридичних наук, професор, головний науковий співробітник науково-організаційного центру, Національна академія Служби Безпеки України
Стрелюк Я. В., доктор юридичних наук, прокурор, Офіс Генерального прокурора України
Чуєнко В. І., кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін та міжнародного права Навчально-наукового інституту права імені Князя Володимира Великого, Міжрегіональна Академія управління персоналом
Шульга Є. В., доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства, Національний університет біоресурсів і природокористування України
Яра О. С., доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного та фінансового права, декан юридичного факультету, Національний університет біоресурсів і природокористування України
Łukasz Moniuszko, Doktor habilitowany, Profesor, Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy (Bydgoszcz, Rzeczpospolita Polska)
Agnieszka Szpak, dr hab., Professor, Department of International Security, Institute of Security Studies, Toruń, Poland
Dariusz Skalski, dr hab., Professor, Gdansk University of Physical Education and Sport, Gdańsk, Poland

Затверджено Вченою радою
Міжрегіональної Академії управління персоналом 07.12.2022 (протокол № 10)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
серія КВ No 24777-14717Р,
видане Міністерством юстиції України 21.04.2021 р.

Відповідно до Наказу МОН України № 320 від 07 квітня 2022 року (додаток 2) журнал включено
до Переліку наукових фахових видань України (категорія Б). Спеціальності: 081 – Право;
262 – Правоохоронна діяльність; 293 – Міжнародне право.

Видання індексується Google Scholar

DOI: 10.32689/2522-4603

Наукові праці МАУП. Юридичні науки. 2022. Вип. 3 (63). Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2022. 46 с.
Публікуються статті науковців, які досліджують актуальні проблеми розвитку права. Для науковців, викладачів, студентів та всіх, кого цікавить розвиток юридичної науки в Україні.

ISSN 2522-4603 (Print)

© Оформлення «Видавничий дім «Гельветика», 2022

ЗМІСТ

Ігор БЛИЗНЮК
ОКРЕМІ РИСИ КОНФЛІКТІВ ТА КОНФЛІКТНИХ ПРОВАДЖЕНЬ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРАВІ **5**

Володимир БУГА
ДОКТРИНАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ЗАХОДІВ ЗАПОБІГАННЯ ПРАВОПОРУШЕННЯМ У СФЕРІ БУДІВНИЦТВА **10**

Владислав ВЕКЛИЧ
УНИКНЕННЯ ПРИТЯГНЕННЯ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА КОРУПЦІЙНІ ДІЯННЯ ЗА УМОВ ЮРИДИЧНОЇ ПОМИЛКИ: ДИСКУСІЙНІ АСПЕКТИ **16**

Ярослав ГОЛОБОРОДЬКО
НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ ПРАВОПОРЯДКУ У СФЕРІ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ВЧИНЕННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ ТА УСУНЕННЯ УМОВ ЇХ ВЧИНЕННЯ **21**

Андрій ГРЕКУ
ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ СПРАВИ ДО СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ **26**

Володимир ЗАРОСИЛО, Владислав ЧАЛЧИНСЬКИЙ, Сергій РИБЧЕНКО
ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ: НАПРЯМИ ТА ШЛЯХИ ВВЕДЕННЯ, ОСНОВНІ ЦІЛІ, МЕТА ТА ПРОБЛЕМИ **31**

Сергій КРИВОШЛИКОВ, Олександр ТЕРЕЩУК
МЕТОДОЛОГІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ: АПРОКСИМАЦІЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ **36**

Роман СВИСТОВИЧ
ОКРЕМІ ІСТОРИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ МАСОВІ ЗАХОДИ У ПЕРВІСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ **42**

УДК 351.86:005.21(477)
DOI https://doi.org/10.32689/2522-4603.2022.3.7

Сергій КРИВОШЛИКОВ
кандидат технічних наук, ПрАТ «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом», доцент кафедри національної безпеки Інституту безпеки, м. Київ, Україна
ORCID: 0009-0008-5494-8880

Олександр ТЕРЕЩУК
доктор юридичних наук, професор, ПрАТ «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом», завідувач кафедри національної безпеки Інституту безпеки, м. Київ, Україна
ORCID: 0000-0001-7469-0620

Serhii KRYVOSHLYKOV
PhD in Engineering, PJSC "Higher education institution "Interregional Academy of Personnel Management" Senior Lecturer at the Department of National Security of the Institute of Security, Kyiv, Ukraine
ORCID: 0009-0008-5494-8880

Oleksandr TERESHCHUK
Doctor of Law, Professor, PJSC "Higher education institution "Interregional Academy of Personnel Management", Head of the Department of National Security of the Institute of Security, Kyiv, Ukraine
ORCID: 0000-0001-7469-0620

МЕТОДОЛОГІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ: АПРОКСИМАЦІЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ

METHODOLOGY FOR PROVIDING STRATEGIC PLANNING OF NATIONAL SECURITY IN UKRAINE: APPROXIMATION OF FOREIGN EXPERIENCE

Статтю присвячено пошуку раціональних підходів до формування ефективних методів планування національної безпеки України, з урахуванням провідного зарубіжного досвіду.

Проведено компаративне дослідження особливостей адміністративного регулювання планування національної безпеки, у якості бази якого авторами було обрано Велику Британію та США. Компаративне дослідження виявляє різноманіття методологій у сфері стратегічного управління, які застосовуються у двох ведучих державах світу, варіюючи від детально регламентованої адміністративно-юридичної структури до більш гнучкої та консультативної моделі, яка не має чітких законодавчих рамок. Попри відмінності в підходах до імплементації механізмів управління та в очевидну диверсифікацію структури стратегічних документів, фундаментальні принципи розробки стратегічного планування залишаються однаковими. Ключовим елементом стратегічного планування в цих націях є культурна специфіка розвитку відповідних систем, що була сформована протягом тривалого часу.

Наголошено на доцільності, з огляду на відсутність в Україні власного історичного досвіду у сфері стратегічного управління та планування в контексті Національної безпеки, аналізу трьох альтернативних стратегій оптимізації національної адміністративної основи: у межах першого методу адміністративно-юридична основа для стратегічного планування розробляється та імплементується у сферу стратегічного управління в інтегральному форматі; в контексті другого методу відбувається створення адміністративно-правового фундаменту, який забезпечує лише часткову регуляцію відповідної системи; третій підхід передбачає конструювання адміністративно-правової бази, яка не встановлює юридичні рамки для універсальної системи стратегічного планування.

Акцентовано увагу на потребі аналізу проблематики та перспектив розвитку пов'язаних секторів, які є критично важливими для ефективного формування стратегічного планування в аспекті національної безпеки, включаючи сфери освіти, наукових досліджень, інформаційного середовища та загальнодержавної політики.

Ключові слова: *національна безпека, планування національної безпеки, адміністративно-правове забезпечення, стратегія національної безпеки; компаративістика, Велика Британія; США, зарубіжний досвід; законодавство.*

The article is devoted to the search for rational approaches to the formation of administrative and legal support for planning the national security of Ukraine, taking into account the leading foreign experience.

A comparative study of the peculiarities of the administrative and legal regulation of national security planning was conducted, the authors of which chose Great Britain and the USA as the basis. The comparative study reveals

© Кривошликов С., Терещук О., 2022

a variety of methodologies in the field of strategic management, which are used in the two leading states of the world, varying from a detailed administrative-legal structure to a more flexible and consultative model that does not have a clear legislative framework. Despite the differences in approaches to the implementation of management mechanisms and the obvious diversification of the structure of strategic documents, the fundamental principles of strategic planning remain the same. A key element of strategic planning in these nations is the cultural specificity of the development of the respective systems, which was formed over a long period of time.

The expediency of analyzing three alternative strategies for optimizing the national administrative and legal framework is emphasized, given the lack of Ukraine's own historical experience in the field of strategic management and planning in the context of national security: within the first method, the administrative and legal framework for strategic planning is developed and implemented in the field of strategic management in an integrated format; in the context of the second method, an administrative-legal foundation is created, which provides only partial regulation of the corresponding system; the third approach involves the construction of an administrative and legal framework that does not establish a legal framework for a universal system of strategic planning.

Attention is focused on the need to analyze the problems and development prospects of related sectors, which are critically important for the effective formation of strategic planning in the aspect of national security, including the spheres of education, scientific research, information environment and national policy.

Key words: *national security, national security planning, administrative and legal support, national security strategy, comparative studies, United Kingdom; USA, foreign experience; legislation.*

Обґрунтування актуальності теми дослідження. Інтеграція Сил оборони України до НАТО висуває нові вимоги до проведення процедур управління ресурсами у сфері Національної безпеки та оборони. Одним із вагомих факторів у даному контексті є досягнення взаємосумісності процедур планування. Стратегічне планування Національної безпеки є загальноприйнятою нормою управління, яка застосовується країнами Євросоюзу і НАТО, а також запроваджується новими країнами-членами. При цьому, ключовою складовою системи стратегічного планування є її механізми забезпечення, у зв'язку з чим постає питання пошуку оптимального алгоритму практичної реалізації такого процесу забезпечення.

Своєю чергою, вироблення кроків щодо механізмів забезпечення стратегічного планування Національної безпеки України, вимагає попереднього аналізу адміністративно-правової бази такого ж стратегічного планування Великої Британії і США, адже ці країни мають сформовану сферу управління сектором безпеки із багаторічним досвідом. Причиною вибору цих країн, як зразкових, слугують також притаманні їм підходи щодо побудови адміністративної бази системи стратегічного планування, що дозволяють дослідити механізми управління цих країн у зазначеній галузі. А окремим фактором доречності такого вибору є те, що вони є не просто членами, а й фундаторами НАТО.

Метою дослідження є узагальнення досвіду механізмів адміністративного забезпечення стратегічного планування національної безпеки у Великобританії та США, в контексті перспектив його апроксимації в Україні.

Виклад основного матеріалу. Аналіз особливостей механізмів забезпечення стратегічного планування національної безпеки у наших партнерів доречно розпочати з Великобританії. Згідно з багатовіковими традиціями використання прецедентного права, ***стратегічне планування у Великій Британії*** ускладнюється тим, що центральна влада не має широких повноважень для здійснення управління стратегічним плануванням по всій вертикалі органів виконавчої влади. Принцип, за яким уряд передає свої повноваження місцевим органам, визначає ієрархію документів стратегічного планування країни.

Правовою основою здійснення процесу стратегічного планування на загальнодержавному рівні існує «Закон про планування та обов'язкове придбання», ухвалений парламентом Великої Британії у квітні 2004 року [1; 2]. Проте цей документ регламентує політику уряду у побудові системи стратегічного планування лише на регіональному та місцевому рівнях.

Велика кількість стратегічно-планувальних документів нижчого рівня (провінцій Англії, Шотландії, Уельсу та Північної Ірландії) [3–8] мають загальні тенденції щодо: підсилення місцевого розвитку, як центральної ідеї системи планування; забезпечення цілісності стратегічного планування через просторове планування; підвищення здатності системи приносити сталі досягнення; підзвітність та прозорість системи стратегічного планування.

Документом, який визначає політику Великої Британії у Національній безпеці, є «Стратегічний оборонний огляд» [9], базовий варіант якого було розроблено ще у 1998 році, після чергової зміни уряду країни [10].

Похідними критеріями для вироблення Стратегічного оборонного огляду стали положення передвиборчої програми тогочасного уряду [11]. Характерно, що головним моментом його створення було поєднання огляду з принципами зовнішньої політики країни.

Наприклад, у частині першій Стратегічного оборонного огляду було внесено дані Міністерства оборони спільно з Агентством закордонних справ та з питань Співдружності.

Стратегічний оборонний огляд складається з кількох розділів: «Стратегічний підхід до оборони», «Пріоритети безпеки у світі, що змінюється», «Оборонні місії та завдання», «Стримування шляхом залякування та роззброєння», «Витрати», «Майбутній обрис збройних сил», «Політика, що служить народу», «Раціональні закупівлі», «Оборонна підтримка для XXI століття», «Ресурси», «Сучасні збройні сили для сучасного світу», «Додатки» [10]. Кожен з них присвячений відповідній складовій національної безпеки.

Стратегічне планування у США є найбільш структурованим, з чітко визначеними функціями системи. На центральному рівні новообраний президент затверджує «Стратегію національної безпеки США», яка є керівним документом для виконавчої гілки влади [12]. Документ має такі розділи: «Огляд американської міжнародної стратегії», «Передові погляди на людську гідність», «Зміцнення союзів для боротьби із світовим тероризмом та запобігання атак проти нас та наших друзів», «Робота з іншими задля запобігання регіональних конфліктів», «Недопущення залякування нашими ворогами нас, наших друзів та наших союзників використанням зброї масового знищення», «Започаткування нової ери світового економічного зростання через вільні ринки та вільну торгівлю», «Поширення кола розвитку шляхом створення відкритих суспільств, а також розбудови основ для демократії», «Вироблення програм співробітництва з основними центрами світового впливу», «Трансформація інститутів національної безпеки США з метою їх відповідності викликам XXI сторіччя» [12]. Навіть побіжний огляд дозволяє переконатися у глобальному характері значної частини розділів Стратегії.

Адміністративно-правовим документом, що визначає процедури стратегічного планування на загальнодержавному рівні, є закон «Про ефективність та результати діяльності уряду» (Government Performance and Results Act, або ж «GPRA»), ухвалений 1993 року [13]. Цей закон став основою фундаментальної реформи федерального уряду за останні десятиліття. Саме на його основі федеральні агентства отримали повноваження стати конкретно орієнтованими на результати. Згідно з GPRA, вони зобов'язані розробити довгострокові стратегічні плани, що визначають загальні цілі та завдання для їхніх програм, розробити річні плани ефективності, вказавши вимірювані цілі ефективності для всіх програмних заходів у їхніх бюджетах, а також опублікувати річний звіт про результативність, що відображає фактичні результати порівняно з кожною річною цільовою ефективністю [14-15]. Зрештою, цей документ визначає ієрархію стратегічного планування виконавчої влади, а також конкретні часові рамки щодо підготовки планів.

Важливим стратегічним планувальним документом, що розробляється в Міністерстві оборони США є «Чотирирічний оборонний огляд» – стратегічний план розвитку збройних сил США [16].

Узагальнюючи, можна зазначити, що будь-який аналіз адміністративно-правової бази здійснювався за двома основними напрямами:

– адміністративно-правові документи, які встановлюють порядок функціонування стратегічного планування та вироблення керівних стратегічних документів;

– керівні стратегічні документи і безпосередньо стратегії, які регламентують функціонування та розвиток органів виконавчої влади у відповідних сферах діяльності.

Специфіка стратегічного планування Міністерства оборони України, за цими прикладами, має полягати у виробленні стратегічних планів відповідно до напрямів діяльності, що належать до компетенції міністерства. Ієрархія регламентуючих та керівних документів системи стратегічного планування у сфері Національної безпеки і оборони, зазвичай закінчується низкою програмних документів оборонного планування, які охоплюють усі сфери діяльності збройних сил.

Аналіз адміністративно-правової бази систем стратегічного планування Великої Британії і США демонструє, що на загальнодержавному рівні ці планування визначені, як на державному, так і на місцевому рівнях. Розробляються стратегії розвитку окремих напрямів діяльності Міністерств оборони [17–20]. Розробка їх стратегічних документів здійснюється з дотриманням норм міжнародних організацій (ООН, НАТО, ЄС, ОБСЄ), членами яких вони є.

Наведений аналіз дає підстави акцентувати увагу на ролі планування стратегічного та окреслює ключові фактори апроксимації конструктивного досвіду:

1. Виготовлення оборонної стратегії, цілі оборонної політики, стратегічні принципи, управлінські ризики, планування згідно з можливостями, прогнозування військової потуги, зміцнення альянсів та дружніх стосунків, створення сприятливого балансу сил

у регіонах, розвиток широкого спектра військових можливостей, трансформація оборони.

2. Зміна парадигми процесу планування сил, оборона, запобіжне стримування, основні бойові операції, непередбачувані обставини меншого масштабу, поточний стан сил.

3. Переорієнтація глобальної військової присутності на потреби сьогодення.

4. Формування військової структури зразка XXI сторіччя, відповідно до оперативних цілей; підґрунтя для трансформації; зміцнення проведення спільних операцій – об'єднане управління, штаб багатонаціональних об'єднаних оперативно-тактичних сил, багатонаціональні об'єднані оперативно-тактичні сили, політика спільної присутності, підтримка сил; експериментування з підтримкою трансформаційних змін; пошуки розвідувальних переваг – глобальна розвідка, розвідка, спостереження та пошук, постановка завдань, виконання, використання та розповсюдження; розвиток трансформаційних можливостей – науково-дослідні роботи, трансформаційні ініціативи, реструктуризація управлінських структур міністерства.

5. Відновлення ефективності роботи Міністерства оборони, заохочення талантів з метою їх подальшої роботи у військових та цивільних структурах міністерства; модернізація бізнес-процесу та структури міністерства.

6. Управління ризиками за новою структурою – ризики в процесі управління силами, оперативні ризики, майбутні ризики, інституційні ризики; зменшення ризиків.

У даному контексті необхідно зазначити, що розробка стратегічного плану розвитку збройних сил України є складним інтеграційним процесом, який виходить за межі повноважень і функцій Міністерства оборони і поширюється на велику кількість урядових та неурядових структур, кінцевою метою якого є складання збалансованого документа, що максимально відображає завдання вищого стратегічного рівня.

Керівними принципами вироблення такого документа мають бути:

– аналіз та побудова документа за принципом згори – вниз;

– дотримання зваженого рівня розробки;

– керування стратегією, що базується на питаннях, які є дійсно принциповими;

– дотримання пріоритезації рівнів загроз;

– вироблення інструкції, яка може бути реально виконаною.

Розвиток окремих напрямів діяльності Міністерства оборони, має знаходити своє відображення в стратегічних планах нижчого рівня, які будуть затверджуватися керівниками структурних підрозділів. Такі плани мають пов'язуватися з керівними стратегічними документами уряду.

Компаративний аналіз демонструє кілька підходів до функціонування стратегічного планування двох провідних країн світу: від чіткого адміністративно-правового визначення системи до системи, яка носить законодавчо не визначений або рекомендаційний характер. Незважаючи на ці підходи до реалізації системи управління цих країн та суттєву різницю в структурі стратегічних документів, логіка побудови системи стратегічного планування лишається незмінною. Стратегічне планування у цих країнах залежить переважно від культури функціонування системи стратегічного планування, котра формувалася роками.

Враховуючи те, що Україна не має власного досвіду формування системи стратегічного управління та стратегічного планування у Національній безпеці, доцільно, на нашу думку, розглянути три можливі сценарії вдосконалення вітчизняної адміністративно-правової бази.

По-перше, адміністративно-правова база стратегічного планування розробляється та впроваджується в систему стратегічного управління у повному обсязі, зокрема:

– нормативні акти встановлюють ієрархію стратегічного планування, тобто, розробляється та приймається закон «Про стратегічне планування», модельований за аналогією з законодавством США про стратегічне планування (цей закон має визначати основні принципи, процедуру та механізм роботи системи стратегічного планування);

– створюється цілісна ієрархія керівних стратегій планування: Стратегія національної безпеки України, Стратегія дій уряду, Стратегія воєнної безпеки, Стратегія національної оборони, Стратегія розвитку оборонно-промислового комплексу тощо;

– запроваджуються документи, орієнтовані на оцінювання ефективності виконання чинних стратегій в галузі безпеки;

– чинна адміністративно-правова база України приводиться у відповідність до положень згаданого Закону «Про стратегічне планування», як вищого за ієрархією планування нормативного документа.

По-друге, розробляється адміністративно-правова база стратегічного планування, що частково регламентує функціонування системи стратегічного планування, зокрема:

– може розроблятися документ «Про стратегічне планування», але він визначатиме лише загальні принципи функціонування системи;

– уточнюється чинна адміністративно-правова база, зокрема, в контексті вироблення керівних стратегічних документів, періодичність створення та зміст яких не обов'язково можуть бути обумовлені.

Запровадження такого сценарію може бути викликане браком фахівців зі стратегічного планування, а також низькою культурою функціонування даної системи.

По-третє, вироблення адміністративно-правової бази не регламентує створення загальної системи стратегічного планування, коли ця система існує, але не визначається нормативно, тобто:

– Закону «Про стратегічне планування» немає, або ж він регламентує здійснення стратегічного планування лише в окремих сферах та на окремих рівнях державного управління;

– вироблення керівних стратегічних документів здійснюється за необхідністю або за окремим доручення керівництва;

– порядок оцінки ефективності стратегічних документів також визначається окремими дорученнями.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Компаративний аналіз виявляє диверсифікацію підходів до імплементації стратегічного планування у двох лідируючих державах світу, охоплюючи спектр від строго визначеної адміністративно-правової рамки до більш гнучкої, нормативно неврегульованої або рекомендаційної системи механізмів. Попри відмінності у підходах до реалізації механізмів управління в цих країнах та істотні відмінності у структурі стратегічних документів, фундаментальна концепція стратегічного планування зберігається стабільною. Принципи стратегічного планування в згаданих державах значною мірою визначаються культурою ведення стратегічного планування, яка еволюціонувала протягом багатьох років. У контексті відсутності усталеного досвіду в сфері стратегічного управління та планування національної безпеки в Україні, розглядається за доцільне аналізувати три потенційні сценарії оптимізації внутрішньої адміністративної структури.

За першого підходу адміністративно-правова база стратегічного планування розробляється та впроваджується в систему механізмів стратегічного управління у повному обсязі.

За другого підходу розробляється адміністративно-правова база механізмів стратегічного планування, що частково регламентує функціонування системи стратегічного планування.

За третього підходу формування адміністративно-правової бази не регламентує створення загальної системи механізмів стратегічного планування, коли ця система існує, але не визначається нормативно.

Подальшої уваги дослідників заслуговують проблеми та перспективи розвитку супутніх галузей, які є необхідними для формування належного механізму стратегічного планування національної безпеки, таких як освіта, наука, інформаційний простір, державна політика в цілому.

Література:

1. Planning and Compulsory Purchase Bill. House of Commons. URL: https://publications.parliament.uk/pa/cm200203/cmbills/012/2003012.htm
2. Explanatory Notes to Planning and Compulsory Purchase Act 2004, Chapter 5. NBC. URL: https://www.thenbs.com/publicationindex/documents/details?Pub=TSO&DocId=266683
3. The Planning System: General Principles, ODPM Publications. URL: https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/3-200-2840?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)
4. Planning Policy Statement 1: Delivering Sustainable Development URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://assets.publishing.service.gov.uk/media/601034938fa8f5655299d23e/Plain_English_guide_to_the_planning_system.pdf
5. Securing the Future – UK Government sustainable development strategy // http://www. Legislation. gov.uk. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5a78a0eae5274a277e68e375/pb10589-securing-the-future-050307.pdf
6. Regulatory Impact Assessment (RIA) UK SD Strategy 2005. Legislation.gov.uk. URL: Legislation. gov.uk. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.nao.org.uk/wp-content/uploads/2006/06/05061305.pdf
7. UK Government Sustainable Development Strategy indicators. Legislation.gov.uk. URL: http://www.sustainable-development.gov.uk/publications/uk-strategy/uk-strategy-2005.
8. Strategic Defence Review 1998, URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://fissilematerials.org/library/mod98.pdf
9. The Strategic Defence Review Process, URL: http://www.mod.uk/issues/sdr.
10. The Strategic Defence Review: A New Chapter Supporting Information & Analysis, URL: www.tso.co.uk/bookshop.
11. Defence Information Strategy, A Paper By Director General Information, URL: www.mod.uk.

12. The National Security Strategy of the United States of America URL: www.whitehouse.gov/nsc/nss.
13. Government Performance and Results Act of 1993 // http://nihperformance.nih.gov/PublicLaw103-62.htm.
14. A Visible Solution Paper, Government Performance and Results Act, URL: http://www.ies.aust.com/~visible/papers/GPRA.html.
15. The Government Performance and Results Act. StrategiSYS. URL: https://www.john-mercer.com/gpra
16. Quadrennial Defense Review Report, September 30, 2001. URL : chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://history.defense.gov/Portals/70/Documents/quadrennial/QDR2001.pdf
17. Strategic Defense Review in Context: Schedule of Pentagon Reviews and Budgets. URL: http://www.defenselink.mil.
18. With QDR, Pentagon Takes Lead in U. S. Strategy, by G. Ratham // Defense News, January 31, 2005, p. 1, 8.
19. 'Rolling QDR' Could Shape' 05 Budget, by J. Sherman // Defense News, December 6, 2005, c. 1, 8.
20. The National Defense Strategy of the United States of America. URL: www.globalsecurity.org/military/library/policy/dod/nds-usa_mar2005.htm.
21. National Military Strategy of the United States of America 2004, URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://apps.dtic.mil/sti/tr/pdf/ADA431216.pdf

References:

1. Planning and Compulsory Purchase Bill. House of Commons. Retrieved from: https://publications.parliament.uk/pa/cm200203/cmbills/012/2003012.htm
2. Explanatory Notes to Planning and Compulsory Purchase Act 2004, Chapter 5. NBC. Retrieved from: https://www.thenbs.com/publicationindex/documents/details?Pub=TSO&DocId=266683
3. The Planning System: General Principles, ODPM Publications. Retrieved from: https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/3-200-2840?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)
4. Planning Policy Statement 1: Delivering Sustainable Development Retrieved from: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://assets.publishing.service.gov.uk/media/601034938fa8f5655299d23e/Plain_English_guide_to_the_planning_system.pdf
5. Securing the Future – UK Government sustainable development strategy // http://www. Legislation.gov.uk. Retrieved from: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5a78a0eae5274a277e68e375/pb10589-securing-the-future-050307.pdf
6. Regulatory Impact Assessment (RIA) UK SD Strategy 2005. Legislation.gov.uk. Retrieved from: Legislation.gov.uk. Retrieved from: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.nao.org.uk/wp-content/uploads/2006/06/05061305.pdf
7. UK Government Sustainable Development Strategy indicators. Legislation.gov.uk. Retrieved from: http://www.sustainable-development.gov.uk/publications/uk-strategy/uk-strategy-2005.
8. Strategic Defence Review 1998, Retrieved from: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://fissilematerials.org/library/mod98.pdf
9. The Strategic Defence Review Process, Retrieved from: http://www.mod.uk/issues/sdr.
10. The Strategic Defence Review: A New Chapter Supporting Information & Analysis, Retrieved from: www.tso.co.uk/bookshop.
11. Defence Information Strategy, A Paper By Director General Information, Retrieved from: www.mod.uk.
12. The National Security Strategy of the United States of America Retrieved from: www.whitehouse.gov/nsc/nss.
13. Government Performance and Results Act of 1993 // http://nihperformance.nih.gov/PublicLaw103-62.htm.
14. A Visible Solution Paper, Government Performance and Results Act, Retrieved from: http://www.ies.aust.com/~visible/papers/GPRA.html.
15. The Government Performance and Results Act. StrategiSYS. Retrieved from: https://www.john-mercer.com/gpra
16. Quadrennial Defense Review Report, September 30, 2001. Retrieved from: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://history.defense.gov/Portals/70/Documents/quadrennial/QDR2001.pdf
17. Strategic Defense Review in Context: Schedule of Pentagon Reviews and Budgets. Retrieved from: http://www.defenselink.mil.
18. With QDR, Pentagon Takes Lead in U. S. Strategy, by G. Ratham // Defense News, January 31, 2005, p. 1, 8.
19. 'Rolling QDR' Could Shape' 05 Budget, by J. Sherman // Defense News, December 6, 2005, c. 1, 8.
20. The National Defense Strategy of the United States of America. Retrieved from: www.globalsecurity.org/military/library/policy/dod/nds-usa_mar2005.htm.
21. National Military Strategy of the United States of America 2004, Retrieved from: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://apps.dtic.mil/sti/tr/pdf/ADA431216.pdf